

PŘÍSPĚVEK K FAUNISTICE NESYTEK ČESKOSLOVENSKA
BEITRAG ZUR FAUNISTIK DER GLASFLÜGLERN DER ČSSR
(LEPIDOPTERA , SESIIDAE)

Zdeněk Laštůvka

Tato práce je příspěvkem k poznání rozšíření nesytek na našem území. Jsou v ní shrnuty veškeré nálezy jednotlivých druhů, i těch nejhojnějších, v letech 1972 - 1979. Lokality, kde byl již příslušný druh nalezen, jsou zpravidla opakovány pouze v případě, že se jedná o sporný nebo starý nález nedoložený dokladovým materiálem. Není-li uveden počet, bylo zjištěno větší množství jedinců, veškeré doklady jsou uloženy ve sbírce autora.

Pennisetia hylaeiformis (Lasp.) - Moravia: Brno-Bystřice V.1975; Jeseník - okolí VI.1978; Milonice-Závist, Kralice, Tasov, Budišov, Jihlava, Stará Říše, Okříšky, Luka u Jihlavy 1979.

Slovakia: Malé Karpaty-Pernek III.1975, Trenčianske Teplice XII. 1978; vždy housenky v kořeni *Rubus idaeus*. Téměř všude, kde roste živná rostlina.

Sesia apiformis (Cl.) - Moravia: Brno, Brno-Hády, Pouzdřany, Vranovice, Znojmo, Židlochovice, Přibice, Pohořelice, Dolní Věstonice, Mikulov, Sedlec u Mikulova, Hrušovany n.Jev., Strachotín, Břeclav, Mutěnice, Moravská Nová Ves, Mor.Písek, Rohatec, Lanžhot; 1973 - 1978, různé staré housenky a kukly, především v *Populus nigra* a *Populus alba*. Pouzdřany 16.VI.1973 1 ♂ (*ab.tenebrioniformis* (Esp.)), 13.VI.1979 ♂. Slovakia: Kúty, Holíč, Sekule, V.Leváre, Malacky, Plavecký Mikuláš, Hlohovec n.Váh., Nitra, Šahy, Domica, Malý Kamenec; housenky, požerky a výletové otvory v různých družích topolů; Kováčov 25.VI.1975 1 ♂ (*ab.tenebrioniformis* (Esp.)), 26.VI.1975 1 ♀.

Sesia bembeciformis (Hb.) - Bohemia: Česká Lípa-okolí V.1978, IV.1979 housenky a kukly v *Salix caprea* a *Salix cinerea*, líhnutí imag po 4 - 5 týdnech; Moravia: Jeseník-okolí; Slovakia: Terchová; housenky v *Salix caprea*; patrně i na dalších příhodných lokalitách.

Sesia melanocephala Dalm. - Bohemia: Česká Lípa-okolí IV.1979 housenky; Moravia: Brno, Pouzdřany, Mutěnice, Mor.Nová Ves, Velká Bíteš, Osová Bitýška, Ostrovančice, Veverská Bitýška, Domašov u Brna, Tasov, Budišov, Klementice, Velké Meziříčí, Rožínka, Náměšť n.Osl.,

Studenec, Pyšel, Křižanov, Křižinkov, Čebín, Deblín, Rohatec;
Slovakia: Velké Leváre, Malacky; 1975 - 1979, housenky vždy na *Populus tremula*, líhnutí imag po 5 - 8 týdnech. Ve středních polohách místy hojná.

Paranthrene tabaniformis (Rott.) - Moravia: Rohatec, Mušov, Strachotín, Pouzdřany, Vranovice, Příbice, Pohořelice, Podivín 1974 - 1978, housenky ponejvíce v pařezech *Populus nigra*; Slovakia: Kúty, Vel. Leváre, Sereď, Hlohovec, Vráble; 1974 - 1979, housenky v pařezech a nádorech na kmenech a větvích topolů; Sekule III. 1979, housenky v přízemních částech a kořenech 3 - 5 letých topolů.

Synanthedon culiciformis (L.) - Moravia: Velká Bíteš, Jinošov, Tasov, Budišov, Náměšť n.Osl., housenky v březových pařezech; Rohatec, housenky v mladých olších; Slovakia: Velké Leváre, Závod, housenky ve zduřeninách mladých olší druhotně; Malacky, Trenčianske Teplice, housenky v pařezech bříz. Velmi hojná nesytka, kromě nejvyšších poloh zřejmě na celém území Československa.

Synanthedon myopaeformis (Bkh.) - Moravia: Brno-Heršpice, Střelice, Koutovice, Ořechov u Brna, Rosice, Březník, Rapotice, Pyšel, Tasov, Ivaň, Mušov, Dolní Věstonice, Milovice; housenky v *Malus*, *Sorbus* a *Crataegus*; Brno-Pisárky 15.VIII.1974 1 ♀, Milovice 20.V.1976 1 ♀ kladoucí vajíčka, Bulhary 15.VI.1976 1 ♂; Slovakia: Plášťovce 11.VII.1979 1 ♀ na květech *Sambucus ebulus*.

Synanthedon stomoxiformis (Hb.) - Moravia: Brno, Pouzdřany, Sedlec u Mikulova 1976 - 1979; Slovakia: Pezinok, Modra, Domica, Zádiel, Turňa n.Bodvou 1976 - 1977, housenky vždy v *Rhamnus*; Štúrovo 25.VI.1975 1 ♀. Na mnohých místech hojná daleko více, než se dříve předpokládalo.

Synanthedon formicaeformis (Esp.) - Moravia: Dolní Věstonice, Strachotín, Pouzdřany, Rohatec, Vyškov; Slovakia: Brodské, V. Leváre, Sekule; housenky v různých druzích vrb; Štúrovo 5.VII.1978 1 ♂, Remetské Hámre 1.VIII.1973 1 ♂, na květech *Origanum vulgare*. V nížinách.

Synanthedon scoliaeformis (Bkh.) - Bohemia: Česká Lípa-okolí IV.1979, výletové otvory v břízách; Moravia: Brno, Veverská Bitýška, Račice, Adamov, Křtiny, Tišnov, Velké Bíteš, Domašov u Brna, Osová Bitýška, Tasov, Budišov, Velké Meziříčí, Křižanov, Křižinkov, Rožínka, Stará Říše, Jihlava, Jaroměřice n.Rokytnou, Kralice, Náměšť n.Osl., Žďár n.Sázavou, Jeseník-okolí, 1975 - 1979, požerky a housenky v bříze; Slovakia: Kúty V.1975, kukla v kmeni břízy.

Synanthedon sphecoformis Den. et Schiff. - Moravia: V. Bíteš, Kralice, Jaroměřice n.Rok., Tasov, Budišov, Brno, Rohatec, Adamov, housenky

a kukly v mladých olších a břízách; Biskoupky 16.VI.1972 1 ♀ ;
Slovakia: Kúty, Velké Leváre, Malacky, Sekule, 1973 - 1978, housenky.
Téměř všude v porostech mladých olší nebo bříz.

Synanthedon andrenaeformis (Lasp.) - Moravia: Dolní Věstonice, Mikulov,
Milovice, Pouzdřany, požerky a housenky ve *Viburnum lantana*; Slo-
vakia: Buková, Prievaly, Skalica, Myjava, Súľovské skaly, Domica,
Ardovo, Zádiel, Turňa n.Bod., Háj, 1973 - 1977 požerky a housenky.

Synanthedon flaviventris (Stgr.) - Moravia: Velká Bíteš, Křižinkov, Nové
Město, Křižanov, Žďár n.Sáz., Rožínka, Ořechov, Osová Bitýška, Tasov,
Stará Říše, Třebíč, Studenec, Okříšky, Vladislav, Jaroměřice n.Rok.,
Dalešice, Brno, Velká n.Veličkou; Slovakia: Skalica, Myjava, Senica,
Stará Turá, Bzince p.Javorinou, Trenčianske Teplice; 1979, zejména
na *Salix cinerea* a *Salix caprea*, méně často na jiných druzích vrb.
Starý nález z Vysokých Tater Hrubý 1964 je pravděpodobně správný,
naopak výskyt *S.formicaeformis* (Esp.) je zde podstatně méně jistý.

Synanthedon vespiformis L. - Bohemia: Nepomuk V.1977; Moravia: Brno,
Milonice-Závist, Břeclav, 1977, 1978, housenky v dubových pařezech
a kmenech; Ladná 5.VI.1975 1 ♀ J.Hladil lgt. , Milonice-Závist
9.X.1976 1 ♀ !

Synanthedon loranthi (Králíček) - Moravia: Brno, Mikulov, Břeclav, Ladná,
Valtice, Lednice, Starý Poddvorov, Kobylí 1974 - 1977, housenky v
Loranthus europaeus; Blansko-okolí, housenka ve *Viscum* na *Abies*;
Milovice 5.VIII.1977 1 ♂ v porostu *Dorycnium pentaphyllum*;
Slovakia: Plavecký Mikuláš, Štúrovo, housenky v *Loranthus*; Malacky,
Závod, Velké Leváre, Tomky, Stupava 1975 - 1979, housenky velmi
hojné ve *Viscum album* na *Pinus sylvestris*.

Synanthedon cephiiformis (O.) - Moravia: Brno, Kateřina, Blansko, Adamov,
Dolní Loučky, Říkotín, Křtiny, Vel.Bíteš, Zálesná Zhoř, Lačnov, Je-
seník-okolí, 1974 - 1977; Slovakia: Trenčianske Teplice, Zuberec,
Ružomberok, Kežmarok, Stratená, Terchová, 1974 - 1977; výletové
otvory, požerky a housenky v nádorech na jedlích.

Synanthedon tipuliformis Cl. - Moravia: Brno-Řečkovice, - Královo Pole,
Rousínov, Velké Pavlovice, 1979; Slovakia: Štúrovo 1979, vždy hou-
senky v prutech rybízu; Čenkov, Nitra, Plášťovce, Šiatoroš, Zádiel,
Mužla, VI.- VIII. 1975 - 1979 hojná imaga, především na květech
Sambucus ebulus.

Synanthedon conopiformis (Esp.) - Moravia: Mikulov, Starý Poddvorov,
Břeclav, Valtice, Kobylí, Ladná, Kralice; Slovakia: Plavecký Miku-
láš, Štúrovo, Brodské, 1973 - 1979, housenky na dubech, nejčastěji
v nádorech po odumřelém ochmetu.

- Bembecia scopigera* (Sc.) - Moravia: Brno (na trávnicích ve městě s místními porosty *Lotus* a *Onobrychia*), Mikulov, Sedlec, 1976 - 1979; Slovakia: Štúrovo 4.VI.1979, Plášťovce 11.VII.1979, Hlohovec n.V., 8.VIII.1975 1 ♀, Plešivec, Domica, Ardovo, Vihorlat-Klokočov, Remetské Hámre, Celkov, Šahy, Slov. Nové Mesto, 1975 - 1977 na přelomu července a srpna hojná imaga, Kravany n.D. III. 1979 hojně housenky v *Lotus corniculatus*. Jedna z nejhojnějších nesytek.
- Synansphecis muscaeformis* (Esp.) - Moravia: Znojmo-okolí IV.1978, Rohatec, housenky v *Armeria vulgaris* X.1975, II.1976; Slovakia: Borský Jur, Kúty, Závod 1975 - 1978 housenky v *Armeria vulgaris*.
- Synansphecis triannuliformis* (Frr.) - Moravia: Znojmo-okolí IV.1978, V.1979, housenky v *Acetosella* sp., Brno-Nový Lískovec 10.VII.1975, 10.VII.1977; Slovakia: Štúrovo 5.VI.1976 1 ♂, 1 ♀, 27.VII.1977 1 ♀, Plášťovce, Ipelské Úlany 11.VII.1979, Hrušov 13.VII.1979, Vihorlat-Klokočov 1.VIII.1976 1 ♂, 1 ♀.
- Chamaesphecica colpiformis* (Stgr.) - Moravia: Mikulov 10.VIII.1975 1 ♀; Slovakia: Plášťovce 11.VII.1979 1 ♂; dosud uváděna pouze ze Štúrova (Hrubý 1964).
- Chamaesphecica bibioniformis* (Esp.) - Slovakia: Sereď IV.1979, Kravany n.D., Čenkov, Chľaba, Radvan' n.D., housenky v *Euphorbia seguieriana* a *Euphorbia x angustifrons*.
- Chamaesphecica annellata* (Z.) - Moravia: Brno 1979, Znojmo-okolí V.1979, Milovice 1979, Klentnice 1977, housenky v *ballota nigra*; Mikulov, Pavlovské vrchy, 1975 - 1978, housenky ve *Stachys recta*; Slovakia: Němčičany, Chľaba, 1976, 1979, housenky v *Ballota nigra*, Čenkov, VII.1978, 1979, Kosihovce 10.VII.1979, Plášťovce 11.VII.1979, imaga v porostu *Ballota nigra*.
Silbernagelův nález *Ch.bibioniformis* (Esp.) v Čechách (Silbernagel 1944, 1 ♀ Karlštejn 3.VIII.1935) ve skutečnosti přísluší tomuto druhu (imago uložené ve sbírkách Národního muzea v Praze).
- Chamaesphecica estatiformis* (H.-S.) - Moravia: Mikulov 23.V.1979, 2.VI.1979 velmi hojná, imaga poletovala těsně nad zemí a usadala na listy živné *Euphorbia esula*; Slovakia: Štúrovo 5.VI.1976 1 ♂.
- Chamaesphecica crassicornis* Bartel - Slovakia: Štúrovo 12.VII.1976 1 ♂, 1 ♀, 27.VII.1977 1 ♂, 3 ♀♀, 1979 1 ♀ ex larva. Nová pro ČSSR (Laštůvka, v tisku).
- Chamaesphecica leucopsiformis* (Esp.) - Moravia: Hodonín 1976 housenky; Slovakia: Plavecký Mikuláš 1975, Radvan' n.D., Kravany n.D., Čenkov, Hlohovec n.V. 1975-1979, housenky v *Euphorbia cyparissias* na písčitých lokalitách; Šahy, Tešmak, Kiarov, Malý Kamenec 1975-1979,

housenky v *E.cyparissias* na biotopech se skalnatým podkladem.
Chamaesphecia stelidiformis (Frr.) - Moravia: Brno-Hády 1975 - 1978,
 housenky, Dosud existující, avšak velmi rychle mizející lokalita.
Chamaesphecia palustris Kautz - Slovakia: Brodské 1975 - 1979 hojně housenky v *Euphorbia palustris*, Závod 1976, ojedinělé housenky.
Chamaesphecia tenthrediniformis (Den. et Schiff.) - Moravia: Strážnice, Hodonín, Brno 1974 - 1977, hojně housenky, Žeravice u Kyjova 12.VI.1976 1 ♂, Milovice 16.VI.1974 velmi hojná imaga, 5.VIII.1977 1 ♀, Pavlovské vrchy 10.VI.1972 1 ♂; Slovakia: Velké Leváre, Malacky, Závod, Cerová Liesková, Plavecký Peter, Trenčianske Teplice 1974 - 1979, hojně housenky v *Euphorbia cyparissias*, Velké Leváre 27.IV.1974 3 ♂♂, 10.V.1974 hojně, Baba pri Perinku 13.VII.1978 3 ♂♂, Vihorlat-Klokočov 1974 - 1976 na přelomu července a srpna hojná imaga, Košice 30.VII.1975, Háj 3.VIII.1975, Rem.Hámre 4.VIII.1975, Šahy 28.VII.1977, Tešmak 28.VII.1977, Cejkov 29.VII.1976, Dlhá Ves 6.VII.1976, Plášťovce 11.VII.1979, Ipelské Úlany 12.VII.1979, Rykynčice 11.VII.1979.
Chamaesphecia hungarica (Tom.) - Slovakia: Závod 1974 - 1978 hojně housenky v *Euphorbia lucida*.

Z u s a m m e n f a s s u n g

Im Beitrag sind Funde von Glasflüglern auf unseren Gebiet in den Jahren 1972 - 1979 zusammengefasst. Autor gibt alle, auch die häufigsten Arten, zur Vervollständigung der Kenntnisse über ihre Verbreitung in der ČSSR an. Faunistisch interessant sind vor allem Funde von Sesia bembeciformis (Hb.), Synanthedon flaviventris (Stgr.), Chamaesphecia colpiformis (Stgr.), Chamaesphecia crassicornis Bart. usw.

L i t e r a t u r a

++ označené publikace také k předcházejícímu příspěvku

- Capuse, I., 1973: Zur Systematik und Morfologie der Typen der Sesiidae Lepidoptera in der R.Püngeler- Sammlung des Zoologischen Museums zu Berlin., Mitt. münch. ent. Ges., 63: 134 - 171.
 + Hrubý, K., 1964: Prodromus Lepidopter Slovenska. NSAV. Bratislava.
 Kovacs, L., 1953: Die Gross- Schmetterlinge Ungarns und ihre Verbreitung I. Folia ent.hungarica, 6: 77 - 164.
 Kovacs, L., 1956: Die Gross- Schmetterlinge Ungarns und ihre Verbreitung II. Folia ent.hungarica, 9: 89 - 140.

- Králíček, M., 1966: Neue Glasflügler-Art der Gattung *Aegaria* F. aus Südmähren (Sesiidae, Lep.). *Acta Mus. Mor., Sci. nat.*, 51: 231 - 136.
- Králíček, M., 1975: Zur Bionomie und Verbreitung einiger Glasflügler-Arten aus der ČSSR (Lep. Sesiidae). *Acta ent. bohemosl.* 72: 115-120.
- + Králíček, M., Marek, J., Povolný, D., 1970: Významné a nové faunistické nálezy Lepidopter z Moravy a Slovenska. *Ochrana fauny* IV: 1-9.
- + Krampl, F., Levý, J., 1974: Příspěvek k poznání fauny čeledi Noctuidae (Lepidoptera) jižních Čech. *Sborník Jihočeského muzea v Čes. Budějovicích. Přírodní vědy*. 14: 113 - 127.
- Kudla, M., 1949: *Aegeriidae* - nesytky olomouckého kraje. *Čas. vlast. spol. v Olomouci, odd. přírodověd.*, 58: 166 - 171.
- + Laštůvka, A., Laštůvka, Z., 1977: Nálezy několika zajímavých druhů Lepidopter na území Moravy a Slovenska. *Zprávy Čs. spol. entomol. při ČSAV*. Praha. 13: 43 - 45.
- Laštůvka, Z., Laštůvka, A., 1979: Dvě zajímavá pozorování nesytek na jižní Moravě (Lepidoptera, Sesiidae). *Zprávy Čs. spol. entomol. při ČSAV*, Praha, 15: 64.
- Laštůvka, Z., v tisku: Zur Systematik der europäischen Arten der Gattung *Chamaesphecia* Spuler, 1910 (Lep., Sesiidae). *Acta ent. bohemosl.*
- Laštůvka, Z., v tisku: *Chamaesphecia crassicornis* Bartel, 1912 in der Tschechoslowakei (Lep., Sesiidae). *Scripta fak. sci. nat. UJEP Brunensis, Biologia*.
- Lipthay, B., 1961: Eine neue *Chamaesphecia*-Art (Lepidoptera, Aeg.). *Acta Zool. Acad. Sci. Hung.*, 7: 213 - 218.
- Marek, J., 1962: K výskytu některých druhů nesytek na Moravě a Slovensku (Lep., Sesiidae). *Čas. Čs. spol. ent.*, 59: 281 - 284.
- + Marek, J., 1974: Tři druhy lepidopter nové pro ČSSR (Noctuidae, Geometridae). *Biológia*, Bratislava. 29, 5: 431 - 435.
- + Marek, J., 1974: *Photodes extrema* (Hübner, 1808) v Československu (Lep., Noctuidae). *Zprávy Čs. spol. entomol. při ČSAV*, Praha. 10: 73-74.
- Naumann, C.M., 1971: Untersuchungen zur Systematik und Phylogenese der holarktischen Sesiiden (Insecta, Lep.). *Bonn. zool. Monogr.*, 1: 1-190.
- + Novák, I., Spitzer, K., 1973: Drei Arten aus der Familie Noctuidae (Lepidoptera) neu für die Tschechoslowakei. *Acta ent. bohemosl.*, Praha. 70: 408 - 414.
- Reiprich, A., 1972: Verzeichnis der Falterarten aus dem Naturschutzgebiet Slovenský raj und der Umgebung von Spišská Nová Ves. *Entomol. problémy*, 10: 5 - 105.
- Reiprich, A., 1977: Poznámky k Prodroemu Lepidopter Slovenska (Hrubý, 1964), *Zprávy Čs. spol. entomol. při ČSAV*, 13: 79-91.

- Schwarz, R., 1953: Motýli 3, Praha.
- Silbernagel, A., 1944: Další nová nesytky z Čech - Chamaesphecia bibioniformis Esp. (Macrolepidoptera). Čas.Č.spol.ent., 41: 40-42.
- + Skala, H., 1912-13: Die Lepidopterenfauna Mährens. Verh.d.naturfors. Vereins in Brünn.
- Skala, H., 1931-32: Zur Lepidopterenfauna Mährens und Schlesiens. Abh. aus den Acta Mus. Mor., 30, Brno.
- Sterneck, J., 1929: Prodrómus der Schmetterlingsfauna Böhmens. Karlovy Vary.
- Sterzl, O., 1967: Prodrómus der Lepidopterenfauna von Niederösterreich. Verh. zool. - bot. Ges., Wien, 107.
- Šmelhaus, J., 1948: K poznání nesytek Čech (Lepidoptera, Sesiidae). Čas. Čs. spol. entomol., 45: 127.
- Wichra, J., 1966: Výskyt nesytek Bemecia pectinata Stgr. a Aegeria stomaxyformis (Hb.) (Lepidoptera, Sesiidae) v okolí Prahy a bionomické poznámky. Zprávy Čs.spol.entomol.při ČSAV, Praha, 2: 28-31.

Adresa autora (Anschrift des Autors) :

RNDr. Zdeněk Laštůvka, Šumavská 30, 602 00 Brno.